

บทที่ 4

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาค่านิยมในการเสี่ยงโชค พฤติกรรมการเล่นพนันฟุตบอล และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเล่นพนันฟุตบอลของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี เป็นการศึกษาโดยผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยได้แก่ เยาวชนในจังหวัดปัตตานีที่มีอายุระหว่าง 15-25 ปี จำนวน 455 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการพนันฟุตบอลของเยาวชน จำนวน 20 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ค่านิยมการเสี่ยงโชคของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

เยาวชนในจังหวัดปัตตานีส่วนใหญ่มีค่านิยมการเสี่ยงโชคระดับปานกลาง ร้อยละ 59.8 รองลงมามีค่านิยมการเสี่ยงโชคระดับต่ำ ร้อยละ 34.2 และมีค่านิยมการเสี่ยงโชคระดับสูงน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 6.0 ทั้งนี้เยาวชนในจังหวัดปัตตานีที่มีเพศต่างกันมีค่านิยมในการเสี่ยงโชคแตกต่างกัน ($p, 0.001$) โดยผู้ชายมีค่านิยมการเสี่ยงโชคสูงกว่าผู้หญิง เยาวชนที่จบการศึกษาระดับต่างกันมีค่านิยมในการเสี่ยงโชคแตกต่างกัน ($p, 0.003$) โดยผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีค่านิยมการเสี่ยงโชคสูงกว่าผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และเยาวชนที่มีประสบการณ์การเล่นไพนีมีค่านิยมในการเสี่ยงโชคสูงกว่าผู้ที่ไม่เคยเล่น ($p, 0.003$) ส่วนเยาวชนที่มีศาสนา รายได้ และเขตที่อยู่อาศัยต่างกัน มีค่านิยมในการเสี่ยงโชคไม่แตกต่างกัน

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเล่นหรือไม่เล่นพนันฟุตบอลของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

ในการค้นหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเล่นพนันฟุตบอลของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี โดยการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกแบบ Forward :LR พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเล่นพนันฟุตบอลของเยาวชนในจังหวัดปัตตานีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้คือ

ปัจจัยด้านประชากร ได้แก่ ศาสนา และระดับการศึกษา ปัจจัยด้านจิตวิทยาสังคม ได้แก่ ประสบการณ์การเล่นไพ่ และค่านิยมในการเสี่ยงโชค ส่วนปัจจัยด้านกีฬาฟุตบอล ได้แก่ ความสนใจกีฬาฟุตบอล มีทีมฟุตบอลที่ชื่นชอบ การคบเพื่อนที่เล่นพนันฟุตบอล และการติดตามข้อมูลข่าวสารการแข่งขันฟุตบอลจากหนังสือพิมพ์

ทั้งนี้ปัจจัยดังกล่าวสามารถทำนายความน่าจะเป็นในการเล่นพนันฟุตบอลของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี ได้ร้อยละ 44.3

แต่ละปัจจัยมีอิทธิพลต่อการเล่นพนันฟุตบอลของเยาวชนจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ดังนี้คือ 1) เยาวชนที่คบเพื่อนที่เล่นการพนันฟุตบอลมีความเสี่ยงที่จะเล่นพนันฟุตบอลมากกว่าเยาวชนที่ไม่ได้คบเพื่อนที่เล่นการพนันฟุตบอล 11.9 เท่า 2) เยาวชนที่ได้รับข้อมูลข่าวสารการแข่งขันฟุตบอลจากหนังสือพิมพ์มีความเสี่ยงที่จะเล่นพนันฟุตบอลมากกว่าเยาวชนที่ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารการแข่งขันฟุตบอลจากหนังสือพิมพ์ 5.5 เท่า 3) เยาวชนที่มีทีมฟุตบอลที่ชื่นชอบมีความเสี่ยงที่จะเล่นพนันฟุตบอลสูงกว่าเยาวชนที่ไม่มีทีมฟุตบอลที่ชื่นชอบ 4.0 เท่า 4) ถ้าเยาวชนมีความสนใจกีฬาฟุตบอลเพิ่มขึ้น 1 หน่วยมีความเสี่ยงที่จะเล่นพนันฟุตบอลเพิ่มขึ้น 3.1 เท่า 5) เยาวชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษามีความเสี่ยงที่จะเล่นพนันฟุตบอลสูงกว่าเยาวชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี 2.9 เท่า 6) เยาวชนที่มีประสบการณ์การเล่นไพ่มักมีความเสี่ยงที่จะเล่นพนันฟุตบอลมากกว่าเยาวชนที่ไม่มีประสบการณ์การเล่นไพ่ 2.1 เท่า 7) เยาวชนที่นับถือศาสนาพุทธมีความเสี่ยงที่จะเล่นพนันฟุตบอลมากกว่าเยาวชนที่นับถือศาสนาอิสลาม 1.9 เท่า และ 8) ถ้าเยาวชนมีค่านิยมในการเสี่ยงโชคเพิ่มขึ้น 1 หน่วยมีความเสี่ยงที่จะเล่นพนันฟุตบอลเพิ่มขึ้น 1.5 เท่า

ส่วนปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อการเล่นพนันฟุตบอลของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี ได้แก่ รายได้ เขตที่อยู่อาศัย และการเล่นการพนันของสมาชิกในครอบครัว

3. พฤติกรรมการเล่นพนันฟุตบอลของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

เยาวชนที่เล่นพนันฟุตบอลในจังหวัดปัตตานีส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 94.8 นับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 72.6 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มากที่สุด ร้อยละ 40.1 รองลงมาจบการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. ร้อยละ 32.5 เป็นนักเรียน/นักศึกษามากที่สุด ร้อยละ 75.1 อาศัยอยู่ในเขต อบต. ร้อยละ 59.9 อาศัยในเขตเมือง/เขตเทศบาล ร้อยละ 40.1 รู้จักการพนันฟุตบอลจากเพื่อน/คนรู้จักมากที่สุด ร้อยละ 87.3 รองลงมาจากสื่อมวลชน ร้อยละ 32.5 เริ่มเล่นพนันฟุตบอลเมื่ออายุน้อยที่สุด คือ 10 ปี อายุเฉลี่ย 15.9 ปี เล่นพนันฟุตบอลมาแล้วเฉลี่ยคนละ 3.7 ปี เคยได้รับการอบรมสั่งสอนจากบิดามารดาผู้ปกครองว่าการพนันเป็นสิ่งผิดกฎหมายและผิดศีลธรรมร้อยละ 71.2

เหตุจูงใจที่ทำให้เยาวชนเล่นพนันฟุตบอล ได้แก่ เพื่อความสนุกสนานในการเชียร์ฟุตบอลมากที่สุด ร้อยละ 59.9 รองลงมาอยากลองเสี่ยงโชค ร้อยละ 48.1 เล่นตามเพื่อน ร้อยละ 47.2 และ

ต้องการหารายได้พิเศษ ร้อยละ 20.8 ส่วนเหตุผลที่ยังเล่นพนันฟุตบอลในปัจจุบัน คือ ต้องการความสนุกสนานตื่นเต้นเร้าใจในการเชียร์ฟุตบอลมากที่สุด ร้อยละ 67.0 รองลงมาคือคาดหวังว่าจะมีรายได้เพิ่มจากการชนะพนันฟุตบอล ร้อยละ 53.8 และต้องการเข้าสังคมกลุ่มเพื่อน ร้อยละ 30.7

เยาวชนกลุ่มนี้มีทีมฟุตบอลที่ชื่นชอบและมีผลต่อการเล่นพนันฟุตบอล ร้อยละ 64.6 มีคาราฟุตบอลที่ชื่นชอบและมีผลต่อการเล่นพนันฟุตบอล ร้อยละ 42.9 มีผู้จัดการทีมที่ชื่นชอบและมีผลต่อการเล่นพนันฟุตบอล ร้อยละ 32.6

ในการเล่นพนันฟุตบอลจะชอบเล่นพนันฟุตบอลระดับสโมสรต่างประเทศมากที่สุด ร้อยละ 92.0 เล่นพนันโดยใช้เงินรายได้ประจำเดือนที่ได้รับจากพ่อ/แม่ ร้อยละ 43.9 ใช้รายได้จากการทำงานประจำ ร้อยละ 28.3 จะเล่นพนันฟุตบอลโดยเฉลี่ย 2 ครั้ง/สัปดาห์ เฉลี่ยครั้งละ 4 คู่ จำนวนเงินที่เล่นพนันแต่ละครั้งต่ำสุด 20 บาท สูงสุด 2,000 บาท เฉลี่ย 248 บาท โดยการจ่ายเงินสด ร้อยละ 97.2 และเป็นการจ่ายเงินก่อนแข่ง ร้อยละ 84.4 เข้าถึงกับผู้รับแทงพนันฟุตบอลหรือโต๊ะบอลด้วยตนเอง ร้อยละ 77.4 ศึกษาอัตราต่อรองที่ใช้ในการแทงพนันจากหนังสือพิมพ์มากที่สุด ร้อยละ 73.1 รองลงมาจากเพื่อน ร้อยละ 54.2 ตั้งแต่เล่นพนันฟุตบอลได้มากกว่าเสียเพียง ร้อยละ 30.2 ไม่เคยถูกจับกุมในความคิดเกี่ยวกับการเล่นพนันฟุตบอล ร้อยละ 94.3 เคยเลิกเล่นการพนันฟุตบอลปัจจุบันเล่นนาน ๆ ครั้งมากที่สุด ร้อยละ 72.2 รองลงมาไม่เคยเลิกเล่น ร้อยละ 17.0 ส่วนความต้องการในการเลิกเล่นพนันฟุตบอล พบว่าเยาวชนต้องการเลิกเล่นพนันฟุตบอล ร้อยละ 69.8 ไม่ต้องการเลิกเล่นพนันฟุตบอล ร้อยละ 30.2

การอภิปรายผล

ผลจากการวิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเล่นพนันฟุตบอลของเยาวชนในจังหวัดปัตตานีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่ละด้าน พบว่า ปัจจัยด้านประชากร ได้แก่ ศาสนา และระดับการศึกษา ปัจจัยด้านจิตวิทยาสังคม ได้แก่ ประสบการณ์การเล่นไพ่ และค่านิยมในการเสี่ยงโชค ส่วนปัจจัยด้านกีฬาฟุตบอล ได้แก่ ความสนใจกีฬาฟุตบอล มีทีมฟุตบอลที่ชื่นชอบ การคบเพื่อนที่เล่นพนันฟุตบอล และการติดตามข้อมูลข่าวสารการแข่งขันฟุตบอลจากหนังสือพิมพ์

สามารถพิจารณาปัจจัยแต่ละด้านได้ดังนี้

1) ศาสนา จากผลการวิจัยพบว่าเยาวชนในจังหวัดปัตตานีที่นับถือศาสนาพุทธมีความเสี่ยงที่จะเล่นพนันฟุตบอลมากกว่าเยาวชนที่นับถือศาสนาอิสลาม 1.9 เท่า สอดคล้องกับข้อค้นพบของพิภพ จิตติฤกษ์ (2543) ที่ศึกษาพบว่า ผู้เล่นพนันฟุตบอลในเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ เช่นเดียวกัน วุฒินันท์ หวานนวล (2547: 137) ศึกษาพบว่าผู้เล่นพนันฟุตบอลในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ศาสนาทุกศาสนาในโลกไม่ว่าจะเป็นศาสนาพุทธ อิสลาม และศาสนา

อื่น ๆ ต่างไม่เห็นด้วยกับการพนันทั้งสิ้น ศาสนาพุทธได้กล่าวถึงการพนันว่าเป็นหนึ่งใน “อบายมุข” ซึ่งหมายถึงทางเสื่อม ทางที่ไม่เจริญ หรือทางแห่งความฉิบหาย พระพุทธองค์ได้ตรัสโทษทางการพนันไว้ 6 สถาน คือ 1) เมื่อชนะย่อมก่อเวร 2) เมื่อแพ้ก็เสียทรัพย์สินที่เสียไป 3) ทรัพย์หมดไป ๆ 4) เข้าที่ประชุมเขาไม่เชื่อถ้อยคำ 5) เป็นที่หมิ่นประมาทของเพื่อนฝูง และ 6) เป็นที่ไม่พึงประสงค์ของผู้ที่จะหาคู่ครองให้ลูกของเขา เพราะเห็นว่าจะเลี้ยงคู่ครองและบุตรธิดาไม่ได้ (สังคิต พิริยะรังสรรค์, 2546 : 76) ส่วนคำสอนของศาสนาอิสลามมีการกำหนดการพนันอย่างรุนแรง และถือว่าการพนันเป็นสิ่งต้องห้ามที่ขัดแย้งกับหลักความเชื่อของพระศาสดา เพราะการพนันเป็นชะตากรรมที่มีขอบเขตที่มิใช่เป้าหมายของมวลมนุษย (Brenne & Brener, 1990 อ้างถึงใน สังคิต พิริยะรังสรรค์, 2546 : 77) ในคัมภีร์อัล-กุรอาน ส่วนที่ 2 บทที่ 2 วรรคที่ 19 กล่าวถึงข้อห้ามของการพนันเอาไว้ว่า “พวกเขาถามเจ้าเกี่ยวกับน้ำเมาและการพนัน จงกล่าวเถิดว่า ในทั้งสองนั้นมีโทษใหญ่ถึงแม้ว่าจะมีคุณบ้างสำหรับมนุษย์ แต่โทษแห่งบาปของมันทั้งสองนั้นยิ่งใหญ่มากกว่าคุณประโยชน์ของมัน...” ถึงแม้ว่าหลักคำสอนของทั้งศาสนาพุทธและอิสลามต่างมีข้อห้ามศาสนิกเกี่ยวข้องกับกาพนันทั้งสิ้น แต่ในทางปฏิบัติอาจมีความแตกต่างกัน ดังเช่นชาวชนมุสลิมในจังหวัดปัตตานี ตั้งแต่เกิดจะได้รับการปลูกฝังการปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาอย่างเคร่งครัด ต้องปฏิบัติตามศาสนกิจอย่างสม่ำเสมอ เช่น การละหมาด 5 เวลา เมื่อถึงวัยที่ต้องศึกษาเล่าเรียน ก็ได้รับการศึกษาทางด้านศาสนาจากผู้รู้ จากโรงเรียนศาสนา และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามหรือสถาบันปอเนาะมาโดยตลอด การประพฤติปฏิบัติที่ขัดแย้งกับหลักคำสอนจะถูกดำเนินคดีขึ้นจากครอบครัวและชุมชน ในขณะที่ชาวชนที่นับถือศาสนาพุทธมักจะได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมพื้นบ้านของไทยที่มีมาตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันที่นิยมเล่นการพนันโดยเอาสัตว์ต่าง ๆ เป็นเครื่องมือ เช่น จิ้งหรีด ปลา ไก่ วัว เป็นต้น คนจำนวนมากมีส่วนร่วมในกิจกรรมลักษณะนี้เป็นประจำ มีการยอมรับพฤติกรรมดังกล่าว จนกระทั่งคนส่วนใหญ่ในสังคมเห็นเป็นพฤติกรรมปกติธรรมดา จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ชาวชนส่วนหนึ่งให้เหตุผลในการเล่นพนันฟุตบอลว่า “การเล่นพนันฟุตบอลเป็นเรื่องธรรมดา เป็นเกมกีฬาที่ช่วยทำให้การฟุตบอลสนุก ตื่นเต้น ไร้ใจ เป็นเรื่องไม่เสียหายหรือนำคำหानิแต่อย่างใด..” (พิภพ ขัตติคุณ, 2543 ; สุรเชษฐ์ ผ่องธัญญา, 2546 ; ดวงนภา เป็นมิตร, 2547)

2) ระดับการศึกษา จากผลการวิจัยพบว่าชาวชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษามีความเสี่ยงที่จะเล่นพนันฟุตบอลสูงกว่าชาวชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี 2.9 เท่า สอดคล้องกับข้อค้นพบของนวนน้อย ดริรัตน์ (2543 : 49,58) ที่พบว่าผู้มีการศึกษาค่ำมีสัดส่วนของการเล่นพนันสูงกว่าผู้มีการศึกษาสูง ส่วนการพนันฟุตบอลผู้เล่นกระจุกตัวอยู่ที่ระดับการศึกษาระหว่างระดับมัธยมศึกษาถึงอาชีวศึกษาคิดเป็นร้อยละ 64 ระดับอุดมศึกษาร้อยละ 19 และระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่าร้อยละ 17 ที่เป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่าชาวชนที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาส่วนใหญ่ยังเป็นนักเรียน นักศึกษา อายุระหว่าง 18-20 ปี อยู่ในระยะวัยรุ่น มักอยู่รวมกันเป็นกลุ่มชอบความตื่นเต้น

เข้าใจ สนุกสนาน มักมีกิจกรรมตามสมัยนิยม ชอบการเสี่ยงโชค และมีความคาดหวังในการเพิ่มรายได้จากการพนันฟุตบอล (พิภพ ขัตติคุณ, 2543) ส่วนผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพที่แน่นอน มีความสามารถในการหารายได้ มีจิตสำนึกว่าการพนันฟุตบอลเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายบ้านเมือง เมื่อเล่นพนันอาจจะทำให้เสียทรัพย์สิน เสียเวลา เสียอนาคตได้

3) ประสพการณ์การเล่นไพ่ จากผลการวิจัยพบว่าเยาวชนที่มีประสพการณ์การเล่นไพ่มีความเสี่ยงที่จะเล่นพนันฟุตบอลมากกว่าเยาวชนที่ไม่มีประสพการณ์การเล่นไพ่ 2.1 เท่า สอดคล้องกับข้อค้นพบของ วุฒินันท์ หวานนวล (2547 : 137) ศึกษาพบว่าผู้เล่นพนันฟุตบอลในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ร้อยละ 54.2 เคยเล่นการพนันชนิดอื่นก่อนมาเล่นพนันฟุตบอลและผู้เล่นพนันร้อยละ 42.5 เล่นการพนันที่ใช้ไพ่อยู่ในปัจจุบัน เช่นเดียวกับผลการสำรวจของสถาบันรามจิตติ(2548) พบว่าเด็กและวัยรุ่น (อายุ 6-25 ปี) นิยมเล่นไพ่อ้อยละ 60 สอดคล้องกับ วรพล พรหมิกบุตร (2547) กล่าวไว้ว่า "...ในสังคมไทยเด็กสามารถเรียนรู้การเล่นพนันได้ง่าย เครื่องมือทางเทคนิคสำหรับการพนันขั้นพื้นฐานที่สุดที่ใช้กันแพร่หลายในวัฒนธรรมของสังคมต่าง ๆ โดยทั่วไปและทั่วโลกชนิดหนึ่ง ได้แก่ ไพ่ วิธีการเล่นพนันไพ่ที่ใช้รูปแบบเรียบง่ายที่สุดวิธีหนึ่ง ซึ่งเด็กในสังคมไทยตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันสามารถเรียนรู้ทำความเข้าใจได้ง่ายตั้งแต่เรียนระดับชั้นประถมศึกษา ได้แก่ การตัดแบ่งไพ่ออกเป็น 2-3 กอง คำนวณไพ่ไว้แล้วให้ผู้พนันวางเดิมพัน โดยเลือกไพ่กองใดกองหนึ่ง ซึ่งเมื่อเปิดหน้าไพ่หงายให้เห็นแล้วจะสามารถตัดสินใจผลแพ้ชนะในการวางเดิมพันแต่ละครั้งได้ ความเรียบง่ายของเครื่องมือและวิธีการข้างต้นทำให้เด็กไทยมีโอกาสในการ "เรียนรู้" และฝึกฝนการเล่นพนันได้บ่อยและง่ายดายในชีวิตประจำวัน โดยเริ่มต้นจากรูปแบบการพนันที่เรียบง่าย แล้วขยับสู่การพนันที่มีเทคนิคการเล่นซับซ้อนมากขึ้น..." เมื่อเยาวชนศึกษาในระดับสูงขึ้นในระดับอาชีวศึกษาหรือระดับอุดมศึกษา การพนันที่เล่นด้วยไพ่ก็พัฒนาเป็นเกมที่ซับซ้อนมากขึ้นตามลำดับ เช่น ไพ่ 3 ใบ ยี่สิบ รัมมี่ สลาฟ เป็นต้น มักเล่นกันในกลุ่มเพื่อนฝูง เนื่องจากมีเวลาว่าง หรือเพื่อนชักชวนและสอนให้เล่น จากการสอบถามเยาวชนที่เริ่มเล่นการพนันประเภทไพ่จะแสดงเหตุผลคล้าย ๆ กัน เช่น

“การเล่นไพ่นั้นเป็นการฝึกสมองและการคิด”

“เล่นไพ่เพื่อคลายเครียด สนุกสนานในหมู่เพื่อนฝูง”

“เมื่อเริ่มเล่น ไม่ได้เล่นเอาเงินกัน เล่นกันสนุก ๆ เป็นเกมอย่างหนึ่ง ต่อมาต้องการให้สนุกมากขึ้นก็ต้องมีเดิมพัน”

โดยอาศัยต้นทุนเชิงลบทางสังคม (Negative Social Capital) ที่สะสมพัฒนาทักษะการเล่นพนันมาตั้งแต่ช่วงวัยเด็ก ทำให้เยาวชนกลุ่มนี้สามารถทำความเข้าใจเทคนิควิธีการต่อรองวางเดิมพัน การพนันฟุตบอลที่มีรายละเอียดซับซ้อนได้ภายในเวลาไม่นาน (วรพล พรหมิกบุตร, 2547)

4) ค่านิยมในการเสี่ยงโชค จากผลการวิจัยพบว่าเยาวชนมีค่านิยมในการเสี่ยงโชคเพิ่มขึ้น 1 หน่วยมีความเสี่ยงที่จะเล่นพนันฟุตบอลเพิ่มขึ้น 1.5 เท่า

สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วุฒินันท์ หอมนวน (2547 : 69) พบว่าผู้เล่นพนันฟุตบอลในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ร้อยละ 57.58 เริ่มเล่นพนันฟุตบอลเพราะความต้องการเสี่ยงโชค และร้อยละ 59.2 ยังคงเล่นพนันฟุตบอลอยู่ด้วยเหตุผลเดียวกัน เช่นเดียวกับกับผลการสำรวจของสวนดุสิตโพล (สุภูมิ เฉลยทรัพย์, 2543) ที่ได้สำรวจความคิดเห็นของประชาชนทุกสาขาอาชีพจาก 8 จังหวัด จำนวน 2,179 คนเกี่ยวกับการพนันฟุตบอล พบว่า ร้อยละ 55.1 ของผู้ที่เคยเล่นพนันฟุตบอลระบุสาเหตุในการเล่นพนันฟุตบอล คือ อยากรู้เงิน ได้เงินง่าย ได้เงินจำนวนมาก ชอบเสี่ยงโชค และมั่นใจว่าตนเองมีโอกาสได้เงินมากกว่าเสียเงิน โดยที่ร้อยละของกลุ่มผู้ชายสูงกว่ากลุ่มผู้หญิง สอดคล้องกับผลการศึกษาคำนิยมในการเสี่ยงโชคของเยาวชนในจังหวัดปัตตานีจากตาราง 6 พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่มีค่านิยมการเสี่ยงโชคระดับปานกลางร้อยละ 59.8 ทั้งนี้เยาวชนชายมีค่านิยมในการเสี่ยงโชคสูงกว่าเยาวชนหญิง และเยาวชนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีค่านิยมในการเสี่ยงโชคสูงกว่าเยาวชนที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี

ที่เป็นดังนี้เป็นเพราะสังคมไทยเป็นสังคมที่มีวัฒนธรรม “รวยลัด อดคาง” นิยมการเสี่ยงโชค คนจะทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อให้ได้เงินมาโดยไม่คำนึงถึงวิธีการ ได้เงินมาว่าจะขัดกับหลักศีลธรรม ข้อกฎหมายหรือไม่ เยาวชนส่วนหนึ่งจึงซึมซับค่านิยมการเสี่ยงโชค โดยวิธีการต่าง ๆ มีความคิดว่าการพนันฟุตบอลเป็นช่องทางที่ได้เงินง่ายและความเสี่ยงน้อย สอดคล้องกับผลการศึกษาของสถาบันรามจิตติ (อมรวิรัช นาคทรพรพ, 2549) ที่ศึกษาพบว่าเยาวชนไทยที่นิยมเสี่ยงโชคด้วยการส่งข้อความสั้น (SMS) ชิงโชคตามรายการโทรทัศน์เป็นเยาวชนระดับประถมศึกษาร้อยละ 22.9 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 25.7 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 24.4 ระดับอาชีวศึกษาร้อยละ 25.2 และระดับอุดมศึกษาร้อยละ 23.3

5) ความสนใจกีฬาฟุตบอลและการมีทีมฟุตบอลที่ชื่นชอบ ผลการวิจัยพบว่าเยาวชนที่สนใจกีฬาฟุตบอลมากมีความเสี่ยงที่จะเล่นพนันฟุตบอลมากขึ้น และเยาวชนที่มีทีมฟุตบอลที่ชื่นชอบมีความเสี่ยงที่จะเล่นพนันฟุตบอลสูงกว่าเยาวชนที่ไม่มีทีมฟุตบอลที่ชื่นชอบ

สอดคล้องผลการศึกษาของ วุฒินันท์ หอมนวน (2547 : 69) พบว่า ผู้เล่นพนันฟุตบอลในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ร้อยละ 50.8 เริ่มเล่นพนันเพราะชอบกีฬาฟุตบอล เช่นเดียวกับข้อค้นพบของพิณิต วงษ์ยกุล (2543:362) ที่ศึกษาพบว่าแรงจูงใจของการเริ่มเล่นพนันฟุตบอลมาจากความชอบกีฬาฟุตบอล การเล่นทายพนันบอลทำให้การเชียร์สนุกตื่นเต้น ได้ลุ้น รู้สึกว่าได้อารมณ์ที่แตกต่างไปจากการชมฟุตบอลตามปกติ มีใจจรจ่อในการติดตามฟุตบอลอย่างใกล้ชิดมากขึ้น จนเกิดความรู้สึกพึงพอใจจากการรับรู้อารมณ์ดังกล่าว

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า การที่เยาวชนชื่นชอบหลงใหลกีฬาฟุตบอล อาจเป็นต้นเหตุของการเริ่มเล่นพนันได้ เพราะความชอบดังกล่าว ทำให้ต้องการติดตามรับรู้ความเป็นไปของกีฬาฟุตบอลอย่างใกล้ชิด และเข้าใจว่าการเล่นการพนันฟุตบอลเป็นเครื่องแสดงออกอย่างหนึ่งของการ

เป็นผู้ที่สนใจกีฬาฟุตบอลอย่างแท้จริง สอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เล่นนั้นฟุตบอลที่กล่าวว่า “เริ่มจากชอบดูการแข่งขันฟุตบอลสโมสรจากยุโรปโดยเฉพาะทีมต่าง ๆ มีทีมฟุตบอลที่ชื่นชอบ มีนักเตะขวัญใจ มีการศึกษาข้อมูลรายละเอียดของทีมในด้านต่าง ๆ เมื่อมีการแข่งขันมักนัดเพื่อนไปดูการแข่งขันตามร้านกาแฟหรือร้านข้าวต้มที่มีการถ่ายทอดสด เมื่อความเห็นไม่ตรงกันจึงเกิดการพนันทายผลกันขึ้น ซึ่งจะทำเป็นประจำสัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง ทุกคืนวันเสาร์-อาทิตย์ ไปดูบอลและก็เล่นพนันกันเรื่อย ๆ เล่นกันเองในกลุ่มเพื่อนระยะหนึ่ง หลังจากนั้นก็จะพัฒนาการเล่นพนันโดยไปแทงกับโต๊ะพนันบอล”

6) การคบเพื่อนที่เล่นการพนันฟุตบอล ผลการวิจัยพบว่าเยาวชนที่คบเพื่อนที่เล่นการพนันฟุตบอลมีความเสี่ยงที่จะเล่นพนันฟุตบอลมากกว่าเยาวชนที่ไม่ได้คบเพื่อนที่เล่นการพนันฟุตบอลถึง 11.9 เท่า สอดคล้องกับผลการศึกษาของสุรเชษฐ์ ผ่องธัญญา และคณะ (2546) ที่ศึกษาการเล่นพนันฟุตบอลของนักศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าคนที่มิมีเพื่อนหรือคนใกล้ชิดเล่นพนันฟุตบอลจะเสี่ยงต่อการพนัน 3.9 เท่า ของคนที่ไม่มีเพื่อนหรือคนใกล้ชิดเล่นพนันฟุตบอล ทั้งนี้การเริ่มเล่นพนันฟุตบอลของเยาวชนยังเกิดจากการชักชวนของเพื่อน ทำตามสมัยนิยม และเพื่อการเข้าสังคมกับกลุ่มเพื่อน (พิภพ ขัตติคุณ, 2543; พินิต วงษ์ขี้กุล, 2543) นอกจากนี้กลุ่มเพื่อนยังมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้วิธีการเล่นพนันฟุตบอล และการทดลองเล่นพนันฟุตบอล (ดวงนภา เป็นมิตร, 2547) สอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เล่นนั้นฟุตบอลที่กล่าวว่า “ภาษาพนันบอลเรียนเองได้ ไม่ยาก ด้วยความที่อยากจะทำบอล ก็เลยไปหาความรู้จากเพื่อนที่เราเรียกมันว่า “เซียน” ซึ่งมันก็อธิบายให้ฟัง...” (สำนักวิจัยเอแบคโพลล์, 2549) สอดคล้องกับผลการวิจัยของปราณี ทองคำ และคณะ (2549 :180) ที่ศึกษาพบว่าการมีเพื่อนสนิทดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลทางบวกต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้การคบเพื่อนเป็นพัฒนาการทางสังคมที่สำคัญของวัยรุ่น การเข้ากลุ่มเป็นธรรมชาติหรือภาวะปกติของวัยรุ่นทั่วไปของการเปลี่ยนแปลงไปสู่วัยรุ่นผู้ใหญ่ วัยรุ่นต้องการการรวมกลุ่มเชิงสังคมกับคนในวัยเดียวกันค่อนข้างมาก จะออกห่างจากครอบครัวและเข้าหาเพื่อนมากขึ้น เพื่อนจึงมีความหมายมาก จะเห็นว่าเพื่อนเป็นสิ่งจำเป็นจะขาดเสียไม่ได้ วัยรุ่นจะเลือกเพื่อนหรือกลุ่มเพื่อนที่มีทัศนคติ ค่านิยมที่คล้ายคลึงกัน ทำตามที่กลุ่มต้องการ และต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน ดังนั้น การคบเพื่อนที่เล่นการพนันฟุตบอลจึงมีอิทธิพลต่อการเล่นพนันฟุตบอลของเยาวชนสูงที่สุด

7) การติดตามข้อมูลข่าวสารการแข่งขันฟุตบอลจากหนังสือพิมพ์ ผลการวิจัยพบว่า เยาวชนที่ติดตามข้อมูลข่าวสารการแข่งขันฟุตบอลจากหนังสือพิมพ์มีความเสี่ยงที่จะเล่นพนันฟุตบอลมากกว่าเยาวชนที่ไม่ติดตามข้อมูลข่าวสารการแข่งขันฟุตบอลจากหนังสือพิมพ์ 5.5 เท่า ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของ พินิต วงษ์ขี้กุล (2546) และรุตินันท์ วัฒนสิน (2544) ที่พบว่าผู้เล่นนั้นฟุตบอลใช้

หนังสือพิมพ์กีฬารายวันเป็นสื่อหลัก ใช้ข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจในการแทงพนัน และยังคงสอดคล้องกับวิธีการเล่นพนันที่ผู้เล่นพนันฟุตบอลได้อธิบายวิธีการเล่นไว้ว่า

“...เมื่อจะแทงบอลคู่ใด ก็ต้องค้นคว้าข้อมูล ข้อมูลนั้นหาง่ายครับ ตามแผงหนังสือทั่วไป นั่นคือหนังสือพิมพ์กีฬา หนังสือพิมพ์กีฬามีหลายฉบับ แต่จะมีฉบับหนึ่งที่ฮิตกันมาก เขาเอาอัตราต่อรองขึ้นหน้าหนึ่งโชว์กันไปเลย แต่ที่เหมือนกันทุกฉบับคือ ภายในจะมีทรรศนะจากเซียนต่างๆ ที่เป็นคอลัมน์พิเศษประจำหนังสือพิมพ์นั้นมาวิเคราะห์ ทีมไหนเจ๋ง ทีมไหนแจ๋ว วันนี้ใครเข้าฝึก ใครเข้าฝ่า ใครเจ็บ ใครฟิต ใครโดนแบน ใครเป็นต่อ ใครเป็นรอง ต่อเท่าไร นำเล่นฝ่ายไหน ให้ข้อมูลละเอียดมากครับ เราต้องอาศัยข้อมูลต่างๆ เหล่านี้ แล้วเอามาฟันธง..!” (สำนักวิจัยเอแบคโพลล์, 2549)

ส่วนปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อการเล่นพนันฟุตบอลของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี ได้แก่ รายได้ เขตที่อยู่อาศัย และการเล่นการพนันของสมาชิกในครอบครัว กล่าวคือ เยาวชนไม่ว่าจะมีรายได้มากหรือน้อยสามารถเล่นพนันฟุตบอลได้ ถ้ามีเงินน้อยก็จะแทงน้อย หรือเข้าหุ้นกับเพื่อน มีเงินมากก็สามารถแทงจำนวนเงินมากหรือแทงหลายคู่ เล่นได้บ่อยขึ้น ทั้งนี้จากการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในปัจจุบัน ทำให้เยาวชนไม่ว่าจะอยู่ในเมืองหรือในเขตชุมชนชนบทสามารถรับชมการแข่งขันฟุตบอลจากโทรทัศน์ได้อย่างเสรีจากบ้าน หรือร้านน้ำชา ร้านอาหาร ดังนั้นถ้ามีปัจจัยอื่นๆ ที่เหมาะสมเยาวชนก็สามารถเล่นพนันฟุตบอลได้เช่นกัน นอกจากนี้จะพบว่าการเล่นพนันฟุตบอลเป็นการพนันที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการเล่นพนันของสมาชิกในครอบครัว ทั้งนี้เพราะการเล่นพนันฟุตบอลมีลักษณะเฉพาะ มีความซับซ้อนในการเล่นพนัน และมักจะสัมพันธ์กับความสนใจกีฬาฟุตบอลของเยาวชน ซึ่งสิ่งเหล่านี้มักจะไม่ได้ถ่ายทอดมาจากการเล่นพนันของพ่อ-แม่หรือครอบครัว

2. พฤติกรรมการเล่นพนันฟุตบอลของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี

จากผลการวิจัยพบว่า เยาวชนที่เล่นพนันฟุตบอลในจังหวัดปัตตานีส่วนใหญ่เป็นเพศชาย เป็นนักเรียน/นักศึกษา รู้จักการพนันฟุตบอลจากเพื่อน เริ่มเล่นพนันฟุตบอลเมื่ออายุน้อยที่สุด คือ 10 ปี อายุเฉลี่ย 15.9 ปี เล่นพนันฟุตบอลมาแล้วเฉลี่ยคนละ 3.7 ปี เหตุจูงใจที่ทำให้เยาวชนเล่นพนันฟุตบอลมากที่สุด ได้แก่ เพื่อความสนุกสนานในการเชียร์ฟุตบอล รองลงมาเพราะอยากลองเสี่ยงโชค เล่นตามเพื่อน และต้องการหารายได้พิเศษ ตามลำดับ ส่วนเหตุผลที่ยังเล่นพนันฟุตบอลในปัจจุบันมากที่สุด คือ ต้องการความสนุกสนานตื่นเต้นเร้าใจในการเชียร์ฟุตบอล รองลงมาคือคาดหวังว่าจะมีรายได้เพิ่มจากการชนะพนันฟุตบอล และต้องการเข้าสังคมกลุ่มเพื่อน สอดคล้องกับผลการวิจัยที่ผ่านมา (พินิตวงษ์กุล, 2546) ที่พบว่าผู้เล่นพนันฟุตบอลส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุไม่มาก คือ 15-22 ปี เป็นกลุ่มนักเรียนนักศึกษามากที่สุด ทั้งนี้เพราะการเล่นพนันฟุตบอลต้องตัดสินใจด้วยข้อมูลเป็นหลักมากกว่า การเดาสุ่ม กลุ่มผู้เล่นจึงมักเป็นกลุ่มคนที่มีการศึกษาสูงกว่าผู้เล่นประเภทอื่น อาทิเช่น กลุ่มผู้เล่น

สลากรีนแบ่งและหอยได้คิดมีการศึกษาในระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาร้อยละ 81 (นวนน้อย ครีรัตน์, 2543: 57)

เมื่อพิจารณาวิธีการเล่นพนันฟุตบอลพบว่าเยาวชนจะชอบเล่นพนันฟุตบอลระดับสโมสร ต่างประเทศมากที่สุด จะเล่นพนันฟุตบอลโดยเฉลี่ย 2 ครั้ง/สัปดาห์ เฉลี่ยครั้งละ 4 กู้ จำนวนเงินที่เล่น พนันแต่ละครั้งเฉลี่ย 248 บาท เมื่อคำนวณค่าใช้จ่ายในการแทงพนันต่อเดือน จะเป็นเงินเฉลี่ย 500บาท ทั้งนี้ตั้งแต่เล่นพนันฟุตบอลเยาวชนที่ได้เงินมากกว่าเสียเงินเพียงร้อยละ 30.2 การที่เยาวชนส่วนใหญ่ เป็นนักเรียน นักศึกษา ดังนั้นเงินที่แทงพนันจึงเป็นค่าใช้จ่ายรายเดือนที่ได้รับจากพ่อแม่ ถึงแม้จะเป็น เงินที่ไม่มาก แต่เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ต่อเดือนที่เยาวชนร้อยละ 57 ได้รับเดือนละ 3,000 บาทหรือ ค่ากว่า (ตาราง 4) ก็ถือว่าเป็นสัดส่วนที่สูงพอสมควร ทั้งนี้วงเงินที่เล่นพนันจะสูงขึ้นเมื่อผู้เล่นมีรายได้ มากขึ้น ดังเช่นผู้เล่นพนันฟุตบอลในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่เล่นพนันสัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง ส่วนใหญ่ แทงพนันครั้งละ 4-6 กู้ วงเงินแทงพนันครั้งละ ไม่เกิน 500 บาท รองลงมาแทงพนันครั้งละ 501-1,500 บาท (วุฒินันท์ หวานนวล, 2547 : 74) สอดคล้องกับผลการศึกษานาของการเล่นพนันฟุตบอลของ นวนน้อย ครีรัตน์ (2543 : 58,63) พบว่า ผู้เล่นพนันฟุตบอลแทงพนันในวงเงินที่มากกว่ารายได้ที่ได้รับ ถึง 2 เท่าตัว สะท้อนให้เห็นว่า การพนันฟุตบอลมีโอกาสที่จะก่อให้เกิดปัญหาหนี้สินตามมาได้ง่าย และรุนแรงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับกิจกรรมการพนันประเภทอื่น ๆ

ทั้งนี้กลุ่มเยาวชนที่เล่นพนันฟุตบอลเล่นได้มากกว่าเสียเพียงร้อยละ 30.2 เล่นเสียมากกว่าได้ ร้อยละ 34.0 และไม่แน่ใจ ร้อยละ 35.8 โกล้เคียงกับผลการวิจัยของวิรุฬห์ หาญยืน (2547 : 74) พบว่า กลุ่มตัวอย่างนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาเล่นพนันบอลกำไรคิดเป็นร้อยละ 38.9 คำนการเลิกเล่นพนัน ฟุตบอล พบว่า เยาวชนเคยเลิกเล่นการพนันฟุตบอลและปัจจุบันเล่นนาน ๆ ครั้ง ร้อยละ 72.2 เคยเลิกเล่น แต่ปัจจุบันเล่นเป็นประจำร้อยละ 10.8 และไม่เคยเลิกเล่น ร้อยละ 17.0 ส่วนความคิดในการเลิกเล่น พนันฟุตบอลในอนาคต พบว่าเยาวชนต้องการเลิกเล่นพนันฟุตบอล ร้อยละ 69.8 โดยมีเหตุผล สันับสนุน ดังนี้

- 1) การพนันเป็นสิ่งที่ผิด บาป
- 2) เล่นการพนันฟุตบอลทำให้เสียเวลา เสียสุขภาพ มีความเครียด
- 3) เสียเงิน ส่วนใหญ่มักจะเสียมากกว่าได้เงิน ผู้ที่ได้เงิน คือ โตะบอล ส่วนผู้ที่ไม่ต้องเลิกเล่นพนันฟุตบอล ร้อยละ 30.2 ให้เหตุผลสนับสนุน ดังนี้

- 1) ชอบ เป็นเกมกีฬา ได้สนุกสนานกับเพื่อน เพื่อความคึกคักเร้าใจในการชมฟุตบอล ได้ เชียร์ ได้ลุ้น ทำให้รู้จักทีมฟุตบอลและนักฟุตบอลแต่ละทีมเพิ่มมากขึ้น
- 2) ต้องการเลี้ยงชีพ อยากหาความสุขให้ตัวเอง ไม่ได้สร้างปัญหาหรือทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน
- 3) เป็นช่องทางหารายได้ โดยใช้ความสามารถวิเคราะห์ผล ติดตามข้อมูลต่าง ๆ จาก อินเทอร์เน็ตร่วมด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่พบว่าเยาวชนที่เล่นพนันฟุตบอลในจังหวัดปัตตานีส่วนใหญ่เป็นเพศชาย เป็นนักเรียน/นักศึกษามากที่สุด รู้จักการพนันฟุตบอลจากเพื่อน/คนรู้จัก เหตุจูงใจที่ทำให้เล่นพนันฟุตบอล คือ เพื่อความสนุกสนานในการเชียร์ฟุตบอล ต้องการเลี้ยง โชค และเล่นตามเพื่อน เล่นพนันฟุตบอลโดยเฉลี่ย 2 ครั้ง/สัปดาห์ เฉลี่ยครั้งละ 4 คู่ ใช้เงินสด เข้าถึงกับผู้รับแทงพนันฟุตบอลหรือโต๊ะบอลด้วยตนเอง เกือบทั้งหมดไม่เคยถูกจับกุมในความผิดเกี่ยวกับการเล่นพนันฟุตบอล ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเล่นพนันฟุตบอลของเยาวชน ได้แก่ การคบเพื่อนที่เล่นการพนันฟุตบอล การได้รับข้อมูลข่าวสารการแข่งขันฟุตบอลจากหนังสือพิมพ์ ความสนใจกีฬาฟุตบอล การมีทีมฟุตบอลที่ชื่นชอบ และค่านิยมในการเลี้ยง โชคของเยาวชน ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ ดังนี้

เชิงนโยบาย

1. เจ้าหน้าที่รัฐควรปราบปราม โต๊ะพนันบอลและผู้เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัดจริงจังและต่อเนื่อง
2. รัฐควรปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการพนัน ให้มีบทลงโทษที่หนักกว่าเดิม ทั้งผู้เล่นและเจ้ามือ
3. รัฐควรพัฒนาเจ้าหน้าที่ให้มีสมรรถนะในการปราบปรามการพนันฟุตบอลที่เล่นผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งแนวโน้มมีผู้เล่นพนันฟุตบอลผ่านระบบนี้มากขึ้น
4. รัฐควรกำหนดมาตรการควบคุมสื่อต่าง ๆ ที่นำเสนอข้อมูลอัตราต่อรองในการแข่งขันฟุตบอลแต่ละคู่ แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายให้เข้มงวดและมีบทลงโทษเกี่ยวกับการเสนอข่าวสารข้อมูลในเชิงส่งเสริมการพนันจากสื่อต่าง ๆ

เชิงปฏิบัติ

1. ส่งเสริมให้เยาวชนตระหนักว่าฟุตบอลเป็นกีฬาที่ส่งผลดีต่อสุขภาพ และชมการแข่งขันฟุตบอลด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลินในเวลาที่เหมาะสม
2. ครอบครัวและสังคมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เยาวชน ไม่ส่งเสริมค่านิยมการเลี้ยง โชค สร้างจิตสำนึกในการพึ่งตนเองและไม่ข้องแวะกับการพนันทุกประเภทให้แก่เยาวชน
3. ครอบครัวควรดูแลเยาวชนอย่างใกล้ชิด ไม่ให้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ช่วยต่อการเล่นพนันฟุตบอล เช่น สอดส่อง ไม่ให้คบหาสมาคมกับเพื่อนที่เล่นพนันฟุตบอล ติดตามดูแลการใช้ โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต และการใช้จ่ายเงินอย่างเหมาะสม
4. สถาบันศาสนาควรมีบทบาทในการชี้แนะเยาวชนในการหลีกเลี่ยงจากการพนันทุกประเภท

5. สถาบันการศึกษาควรจัดตั้งเครือข่ายนักเรียน นักศึกษาเพื่อช่วยกันสอดส่องดูแลไม่ให้มีการเล่นพนันในสถาบัน และควรมีมาตรการลงโทษทางวินัยแก่นักศึกษาหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพนันอย่างเด็ดขาด

6. ส่งเสริมกิจกรรมสร้างเสริมทักษะชีวิตและทักษะการคิดวิเคราะห์ให้แก่เยาวชน เพื่อสร้างคุณค่าและศักดิ์ศรีให้แก่เด็กและเยาวชน